

7. Додаткові можливості для євроінтеграції України / Газізуллін І. Ф., Гончар М. М., Коломієць О. В., Мартинюк В. та ін.; за ред. В. Мартинюка. К. : Агентство «Україна», 2009. С. 47.
8. Директива 2003/55/ Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу, яка скасовує Директиву 98/30/ЄС.
9. Decision of the Ministerial Council of the Energy Community, 9th MC/06/10/2011-Annex 11/05.10.2011. Energy Community.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Тищенко Ю. В.

КУПЕНКО АНАСТАСІЯ ІГОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

СПІЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ З ЄС: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

В умовах світової глобалізації зростає значення питання налагодження і вдосконалення засобів сполучення між державами. Повітряний транспорт це один з найважливіших елементів сучасної світової економіки, оскільки саме він забезпечує переміщення вантажів та пасажирів з найбільшою швидкістю практично в будь-яку точку земної кулі. Тому, за останні роки підписання Угоди про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС набуло пріоритетного значення для нашої держави, зокрема.

Нещодавно, в рамках 23 Саміту Україна-ЄС в українській столиці, Києві, відбулось підписання довгоочікуваної Угоди. Угода про спільний авіаційний простір між ЄС і Україною (далі – САП) підписана від імені всіх 27 країн ЄС, тож обидві сторони, починають дотримуватися її негайно. Підписантами стали Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, посол Словенії (бо саме зараз ця країна головує в ЄС) та голова зовнішньополітичної служби в ЄС Жозеп Боррель. Угодою про САП передбачено відкриття ринку повітряного транспорту, а також створення нових можливостей для операторів і споживачів. Розвиток туризму й торгівлі, залучення нових інвестицій та впровадження лоукостерних програм – все це очікується найближчим часом. Повноцінне входження України в єдиний авіапростір ЄС передбачає й обов'язкову імплементацію європейських стандартів та правил у сфері авіаперевезень до українського законодавства.

Очікуваними перевагами від приєднання до САП є: підвищення якості сервісу й обслуговування пасажирів і перевізників; підвищення рівня безпеки польотів; пропозиції на ринку послуг щодо авіап перевезень пасажирів мають збільшитися в декілька разів; очевидне зниження цін на авіап перевезення та завантаження регіональних портів України; зміна методів роботи в управлінні українськими авіакомпаніями, що підвищить рівень їх ефективності; налагодження авіасполучення між регіонами та містами України; взаємодія з новими ринками збуту вітчизняної продукції; створення нових робочих місць у сфері авіації та, відповідно, збільшення рівня оплати праці працівників [1].

Після повного впровадження Угоди авіап перевізники України «матимуть право користуватися необмеженими комерційними правами» при здійсненні перевезень з України до ЄС та між будь-якими державами-членами ЄС, за умови, що політ є частиною перевезення, яке обслуговує пункт в Україні. Авіап перевізники ЄС матимуть необмежені комерційні права щодо польотів в Україну та в її межах. Додатковою вигодою для України стане визнання державами-членами ЄС сертифікатів, що видані Україною стосовно екіпажів повітряних суден та організації повітряного руху.

Результати експертного опитування ГО «Європа без бар'єрів» у 2017 році свідчили про те, що приєднанню України до Спільного авіаційного простору перешкоджають супутні проблеми, вирішення яких залежить від української влади. Найбільш гострими внутрішніми проблемами є відсутність плану інкорпорування технічних регламентів ЄС, передбачених Додатком І Угоди про САП, незацікавленість профільних відомств у якнайшвидшому інкорпоруванні відповідного законодавства та застаріла процедура Мін'юсту щодо «погодження» нормативно-правових актів. Як наслідок, у 2021 році Україна, нарешті, отримала схвалення Радою ЄС процесу інтеграції до єдиного європейського авіаційного простору, що закріпилось в угоді «про відкрите небо».

Угода про САП передбачає, що Україна імплементує до національного законодавства положення 54 регламентів та 6 директив ЄС. Зокрема, і Директиву ЄС 96/67, яка передбачає наземне обслуговування в аеропортах [2]. Як зазначає міністр інфраструктури Кубраков Олександр на своїй сторінці у Фейсбук: «Важливо, що йдеться не лише про пасажирські, але й вантажні та поштові перевезення. Особливо критичним для нас залишається питання визнання ЄС української системи сертифікації повітряних суден». Разом із підписанням Угоди Україна отримала і можливість визнання державами-членами ЄС 9 сертифікатів екіпажу повітряного судна та 6 сертифікатів організації повітряного руху (щодо надання аеронавігаційних послуг).

Щодо українського законодавства, то станом на 2021 рік основними нормативно-правовими актами з авіаційної безпеки є Повітряний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації», два укази Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні» та «Про заходи щодо впорядкування діяльності з міжнародних повітряних перевезень товарів військового призначення та подвійного використання», численні постанови та розпорядження Кабінету міністрів України, накази Міністерства транспорту та Міністерства інфраструктури України тощо щодо організації роботи, контролю якості, проведення службових розслідувань у сфері української авіації як серед пасажирських, так і серед вантажних перевезень.

Нещодавно у сфері авіаційного транспорту було розроблено проєкт Авіаційної транспортної стратегії України на період до 2030 р., який наразі перебуває на розгляді в Кабінеті Міністрів України. Його ухвалення та реалізація сприятиме поступовій інтеграції України у спільний авіаційний простір. Один з головних принципів Стратегії – забезпечення екологічної безпеки та енергозбереження об'єктів цивільної авіації. Також, сьогодні Україна бере участь й у програмі компенсації та скорочення викидів CO₂ від міжнародної авіації в рамках програми CORSIA [1].

Отже, як зазначає Президент України, Зеленський В.О., підписання Угоди про САП є потужним кроком на шляху до розвитку української авіагалузі, що сприятиме зменшенню бюрократичних перешкод у процесі отримання дозволів на здійснення авіаційних перельотів, збільшенню пасажиропотоку та кількості рейсів з ЄС [3]. По суті, САП – це зона вільної торгівлі у сфері авіації, відкрита сфера, яка регулює питання безпеки польотів, захисту пасажирів та багажу, відповідальності авіаперевізників та міждержавної, міжрегіональної взаємодопомоги.

Список використаних джерел

1. Перспективи приєднання України до спільного авіаційного простору ЄС : policy brief. URL: <https://europewb.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/policy-brief-avia.pdf> (дата звернення: 31.10.2021 року).
2. Качур М. О. Інтеграція України у спільний авіаційний простір ЄС та розвиток конкуренції на ринку авіаперевезень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 22, ч. 2.
3. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики : проєкт. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf (дата звернення: 31.10.2021 року).

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Мануїлова К. В.